
V LUKU

BOLŠEVIKKIPUOLUE

UUDEN VALLANKUMOUKSELLISEN NOUSUN VUOSINA
(vuodet 1910—1914)

1. Stolypinin politiikan vararikko ja vallankumousmielisyiden voimistuminen joukkojen keskuudessa

Vuosina 1910—1911 Venäjällä muodostui uusi taloudellinen ja poliittinen tilanne.

Teollisuuden lamakausi päättyi, ja vuodesta 1910 alkoi teollinen nousu. Vuonna 1909 oli tuotettu 1.591 miljoonaa puutaa kivihiiltä, vuonna 1913 sitä tuotettiin 2.214 miljoonaa puutaa. Takkiraudan tuotanto oli näinä vuosina vastaavasti 177 ja 283 miljoonaa sekä teräksen tuotanto 191 ja 300 miljoonaa puutaa. Kankaita valmistettiin nyt enemmän ja sokerin tuotanto kasvoi.

Vallankumouksen jälkeisinä vuosina Venäjällä kehittyi nopeasti imperialismi. Tuotannon ja pääoman keskittyminen voimistui huomattavasti. Kapitalistiset monopoliyhtymät hallitsivat melkein kaikkia teollisuusaloja sekä kulkulaitosta. Niinpä metallisyndikaatti „Prodamet” oli vallannut yli 80 prosenttia koko maan raudantuotannosta ja hiilisyndikaatti „Produgol” kolme neljäsosaa Donetsin laakion kivihiilentuotannosta. Kahdentoista suurimman pankin hallussa oli yli 80 prosenttia osakepankkien kaikista varoista. Finanssioligarkia määräili yhä vapaammin maan talouselämässä ja kasvettui yhä kiinteämmin yhteen valtiokoneiston byrokraattisen huippukerroksen kanssa.

Ulkomaista pääomaa virtasi yhä enemmän Venäjälle. Länsi-Euroopan porvaristo omisti vuoden 1914 alussa noin kolmanneksen teollisuusosakeyhtiöiden ja runsaat 40 prosenttia Venäjän suurimpien pankkien peruspääomista. Ulkomaiset kapitalistit määräsivät talouselämän sellaisilla avainaloilla kuin hiilen ja vuoriöljyn tuotannossa sekä metalliteollisuudessa. He korjasivat joka vuosi runsaan sadon — satoja miljoonia ruplia lainojen korkoina ja liikevoittona. Tsaari-Venäjän riippuvaisuus Länsi-Euroopan imperialismista kävi yhä pahemmaksi.

Kourallinen eurooppalaisia ja venäläisiä finanssimagnaatteja rikastui, samalla kun laajat kansanjoukot köyhtyivät. Tilanherrat, kapitalistit ja kulakit anastivat lähes kolme neljänestä maan kansantulosta. Satoja tuhansia työtätekeviä lähti etsimään onnea vierailta mailta. Enemmän kuin puolitoista miljoonaa henkeä lähti Venäjältä 20. vuosisadan ensimmäisellä vuosikymmenellä ulkomaille ansiotöihin.

Eläminen kävi kalliimmaksi, työläisten asema huononi. Teollisuuslaitoksissa suoritettu virallinen tutkimus osoitti, että työmies ansaitsi vuodessa keskimäärin 246 ruplaa, mutta tuotti kapitalistille voittoa 252 ruplaa. Työmies teki siis pienemmän osan päivästä työtä itseään varten ja suuremman osan kapitalistin hyväksi. Tsaarin, tilanherrojen ja porvariston Venäjällä työläisten henki ja terveys arvosteltiin halvoiksi. Sitä todisti kaunopuheisesti Obuhovin tehtaalla sovellettu „Työläisen ruumiinvammojen hinnoittelutaulukko”: työläiselle maksettiin korvausta täydellisestä näkökyvyn menetyksestä 100 ruplaa, silmäpuoleksi joutuneelle 35 ruplaa; täydellisen kuurouden hinnaksi arvioitiin 50 ruplaa, puhekyvyn menetys maksoi 40 ruplaa.

Maaseudulla vallitsi tavaton kurjuus. Stolypinin agrariipolitiikan suoranaisena seurauksena oli laajojen talonpoikaisjoukkojen köyhtyminen ja nylkyrikulakkien rikastuminen. Sellaisten talouksien lukumäärä, joilla ei ollut lainkaan hevosta tai oli vain yksi hevonen, lisääntyi 19. vuosisadan lopusta vuoteen 1912 mennessä lähes kahdella miljoonalla. Tilanherraorjuuttajien kaikkivallan säilyminen, kulakkitalouksien lujittuminen, keskivarakkaiden talonpoikien valtavien joukkojen köyhtyminen, maansa menettäneiden talonpoikien, täydellisten proletaarien lukumäärän huomattava lisääntyminen — siinä kuva silloisesta maaseudusta. Myttyyn meni myös tsaarivallan yritys lievittää maaseudun ristiriitoja siirtämällä muutamia miljoonia talonpoikaisperheitä Euroopan-Venäjältä Siperiaan. Talonpojat myivät kaiken omaisuutensa ja muuttivat Siperiaan, mutta palasivat sitten joukoittain takaisin kaikkensa menettäneinä ja katkerointuneina.

Maaseudun ristiriidat syvenivät ja kärjistyivät. Orjuuttajatilanherra oli edelleenkin talonpojan päävihollinen. Mutta samalla oli lisääntynyt kulakkien ja köyhälistön välinen eripuraisuus. Vuodesta 1910 lähtien talonpojat alkoivat yhä useammin polttaa tilanherrojen kartanoita ja kulakkien maataloja. Vuonna 1911 puhkesi hirvittävä nälänhätä, jonka kouriin joutui 30 miljoonaa henkeä talonpoikaisväestöä. Maaseudulla muodostunut tilanne todisti kumoamattomasti, että stolypinilaisuus oli kärsinyt haaksirikon.

Stolypinin politiikan epäonnistuminen toi vielä näkyvämmiin esille Venäjän yhteiskunnallisen ja poliittisen järjestelmän

syvälliset ristiriidat ja osoitti tsaarin hallituksen kykenemättömäksi ratkaisemaan tärkeimpiä yhteiskunnallisia ja taloudellisia ongelmia.

Maaorjuuden jäännökset olivat sietämättömänä esteenä haittaamassa maan kehitystä. Vaikka Venäjä kehittyikin kapitalistiseen suuntaan, se jäi vuosien mittaan yhä enemmän jälkeen edistyneimmistä kapitalistisista maista. V. I. Lenin kirjoitti vuonna 1913, että vaikka raudankulutus Venäjällä oli viisinker- taistunut talonpoikain vapauttamista seuranneiden viiden vuosikymmenen aikana, tämä maa pysyi kaikesta huolimatta takapajuisena maana, jolla oli nykyaikaista tuotantokalustoa neljä kertaa vähemmän kuin Englannilla, viisi kertaa vähemmän kuin Saksalla ja kymmenen kertaa vähemmän kuin Amerikalla. Vielä vuonna 1900 Venäjä oli ollut vuoriöljyntuotannossa maailmantilaston kärjessä, mutta kymmenisen vuotta myöhemmin se oli jätetty taka-alalle. Kansan kurjuus, sorronalaisuus, oikeudettomuus ja nöyryytys — kaikki tämä, V. I. Lenin totesi, oli huutavassa ristiriidassa tuotantovoimien silloisen tilan ja sen kanssa, mitä tasoa olivat Venäjän ensimmäisen vallankumouksen herättämien kansanjoukkojen valveutuneisuus ja vaatimukset. Vain uusi vallankumous saattoi pelastaa Venäjän.

Niin hurjana kuin stolypinilaistaantumus riehuikin, se ei saanut kansaa luopumaan vapautta ja elinehtojen parantamista tarkoittavista pyrkimyksistä. Joukkojen väsymys alkoi vähitellen häipyä. Viha sortajia kohtaan pyrki purkautumaan uudella voimalla.

Ensimmäisenä aloitti hyökkäyksen työväenluokka. Vallankumous- ja taantumusvuodet olivat opettaneet työläisille paljon ja kohottaneet heidän luokkatietoisuuttaan. Palkkatyöläisten lukumäärä oli kasvanut huomattavasti vuosisadan alkuun verrattuna. Yksin teollisuudessa oli vuonna 1913 noin 3,5 miljoonaa työläistä. Venäjä oli työvoiman keskittyneisyyteen nähden ensimmäisellä tilalla maailmassa. Vähintään 500 työläistä käsittävässä ja sitä suuremmissa teollisuusyrityksissä palveli Amerikan Yhdysvalloissa vain noin kolmannes kaikista työläisistä, Venäjällä sen sijaan enemmän kuin puolet (53,4 prosenttia).

Vuoden 1910 kesällä puhkesi Moskovassa useita työläisten lakkoja. Nämä lakot olivat omiaan rohkaisemaan joukkoja. Pietarissa, Moskovassa sekä muissa kaupungeissa oli vuoden lopulla poliittisia mielenosoituksia. Ylioppilaat alkoivat pitää kokouksia ja lakkoilla. Vuonna 1911 joukkojen sisäinen käymisprosessi voimistui. Lakkoihin osallistui yli 105 tuhatta työläistä — kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Sosiaalidemokraattinen duumaryhmä teki välikysymyksen II Valtakunnanduuman sosialidemokraattisia edustajia vastaan nostetun provokatorisen oikeusjutun johdosta, minkä yhteydessä Pietarin tehtaissa pidettiin vuoden lopulla myrskyisiä kansankokouksia.

Työläiset vaativat bolševikkien kehotuksesta edustajien vapauttamista.

Bolševikkien ennakkonäkemyksessä uuden vallankumouksellisen nousun väistämättömyydestä osoittautui oikeaksi. Kansan tyytymättömyys ja suuttumus kasvoi kaikkialla. Työläiset huomasivat bolševikkien vallankumoukselliset tunnukset omien pyrkimystensä selviksi ilmauksiksi. Bolševistinen legaalinen viikkolehti „Zvezda” („Tähti”), jota ryhdyttiin julkaisemaan vuoden 1910 lopulla, suoritti merkittävää työtä joukkojen keskuudessa.

Tänä vallankumouksellisen liikkeen vilkastumiskautena opportunistit esittivät erittäin vahingollista ja häpeällistä osaa. Likvidaattorit ja trotskilaiset halusivat korvata työläisten vallankumouksellisen taistelun „petitiokampanjalla”. He kehottivat työläisiä allekirjoittamaan anomuskirjelmän, petition, jossa anottiin „koalitiovapautta” (yhdistymis-, kokoontumis-, lakko- ynnä muita vapauksia), esittääkseen sitten petition Valtakunnanduudumalle. Bolševikit selittivät työläisille, että mitkään vapaudet eivät ole mahdollisia niin kauan, kuin valtakuntaa hallitsevat mustasotniaalaiset tilanherrat ja että kansa saa vapauden vain kukistamalla tsaristisen monarkian. Likvidaattorien „petitiokampanja”-kohu jäi tuloksettomaksi. Heidän onnistui koota vain 1.300 allekirjoitusta, kun sen sijaan bolševististen tunnusten ympärille ryhmittäytyivät sadat tuhannet työläiset.

Työläisten lakot, poliittiset mielenosoitukset ja kansankokoukset, talonpoikien taistelu tilanherroja sekä kulakkeja vastaan — kaikki ne olivat uuden vallankumouksen lähestymisen oireita. Venäjän työväenluokan marxilaisen puolueen tilasta riippui ratkaisevasti, kykeneekö proletariaatti esittämään johtajan osaa kansanjoukkojen kiihtyvässä vallankumouksellisessa taistelussa.

2. Prahan puoluekonferenssi

Puolueen lujittaminen ja uudet tehtävät vallankumouksellisen joukkoliikkeen johtamisessa muodostuivat erittäin päivänpolttavaksi kysymykseksi nyt, kun vallankumoustaistelut olivat jälleen alkaneet.

Vallankumouksen aikana tapahtunut bolševikkien ja menševikkien muodollinen yhdistyminen yhtenäisen VSDTP:n puitteissa oli luonut omalaatuisen tilanteen ja määrännyt bolševikkien tehtävät sisäisen puolue-elämän alalla. Bolševikit olivat asettaneet tavoitteekseen puolueen puhdistamisen opportunistisista aineksista aatteellisen taistelun avulla. He olivatkin jo saaneet paljon aikaan. Melkein kaikki illegaaliset puoluejärjestöt olivat bolševistisia. Menševikit olivat menneet proletariaatin asian kavaltamisessa niin pitkälle, että puolueen jäsenjoukot tajusivat yhä selvemmin, kuinka tarpeellista oli tehdä

täydellinen pesäero likvidaattoreista ja karkottaa heidät puolueesta.

Bolševikit ryhtyivät valmistelemaan tarmokkaasti puoluekonferenssia. Likvidaattorit, trotskilaiset ja sovittelijat eivät onnistuneet epätoivoisissa yrityksissään, joiden tarkoituksena oli ajaa karille konferenssi ja estää puoluetta tiivistämästä rivejään bolševismin periaatteiden pohjalla. Kesällä 1911 lähetettiin Venäjälle G. K. Ordžonikidze, I. I. Schwarz (Semjon) sekä muita puolueetyöntekijöitä. Suurimpien puoluekomiteoiden neuvottelukokouksessa muodostettiin Venäjän organisaatiokomissio (VOK), joka suoritti erittäin suuren organisatorisen ja propagandistisen työn konferenssin koollekutsumiseksi.

VSDTP:n VI yleisvenäläinen konferenssi pidettiin Prahassa 5.—17. tammikuuta 1912. Siinä oli edustettuna alun kolmattakymmentä paikallista puoluejärjestöä (Pietari, Moskova, Keskinen teollisuusalue, Kasaani, Saratov, Tiflis, Baku, Nikolajev, Kiev, Jekaterinoslav, Dvinsk ja Vilno). Poliisin vainotoimenpiteet ja muut vaikeudet estivät Uralin, Samaran, Nižni-Novgorodin, Sormovon, Luganskin ja Donin Rostovin edustajia saapumasta konferenssiin.

Keskuskomitean julkaisemassa konferenssia koskevassa „Tiedonannossa” todettiin, että Venäjän proletariaatti ja sen puolue ovat valmiita uusiin luokkataisteluihin tsaarivaltaa, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan raskaista taantumusvuosista, poliittisesta vainosta ja opportunistien petturuudesta huolimatta.

„Paitsi sitä, että on säilytetty Venäjän sosialidemokratian lippu, sen ohjelma, sen vallankumoukselliset perinteet, on säilytetty sen järjestö, jota on voitu vahingoittaa ja heikentää, mutta jota mitkään vainotoimenpiteet eivät ole voineet hävittää kokonaan” („N K P ... p ä ä t ö s l a u s e l m i n a”, I o s a, s. 267).

Koska melkein kaikki Venäjällä toimineet puoluejärjestöt olivat edustettuna konferenssissa, se julisti erityisessä päätöslauselmassaan täydellä oikeudella, että konferenssi „konstituoidaan VSDTP:n yleiseksi puoluekonferenssiksi, joka on puolueen ylin elin”. Itse asiassa konferenssi vastasi merkitykseltään puolueen edustajakokousta.

Konferenssin mitä tärkein aikaansaannos oli *puolueen puhdistaminen opportunisteista*. Konferenssin hyväksymillä päätöslauselmilla „Likvidaattoruudesta ja likvidaattorien ryhmästä” sekä „Ulkomailla olevasta puoluejärjestöstä” oli suunnaton periaatteellinen ja käytännöllinen merkitys. Likvidaattorit olivat ryhmittyneet kahden legaalisen julkaisun, aikakauslehtien „Naša zarja” ja „Delo žizni” („Aamumme koitto”, „Elämän-tehtävä”) ympärille. Konferenssi julisti, että „„Naša zarjan”

ja „Delo žiznin” ryhmä on menettelyllään *asettanut itsensä lopullisesti puolueen ulkopuolelle*”. Likvidaattorit erotettiin VSDTP:sta.

Paitsi selviä, oli olemassa myös naamioituneita likvidaattoreita, ja monenlaisia likvidaattorien suojelijoita. Tällaista osaa esittivät ulkomaiset pikkuryhmät, joilla ei ollut yhteyksiä työväenjoukkoihin eikä liioin minkään Venäjällä toimineen illegaalisen järjestön kannatusta. Sellaisia ryhmiä olivat „Golosin” menševikit, trotskilaiset, vperjodilaiset ym. Kaikkien näiden ryhmien suhteen tehtiin seuraava päätös:

„Konferenssi katsoo, että ne ulkomaiset ryhmät, jotka eivät alistu sosialidemokraattisen toiminnan venäläisen keskuksen, so. Keskuskomitean alaisiksi, vaan aiheuttavat hajaannusta solmimalla erikseen, Keskuskomiteasta välittämättä suhteita Venäjällä oleviin järjestöihin, eivät voi käyttää VSDTP:n nimeä” (s a m a, s. 286).

Kaikki nämä ryhmät ilmaisivat puolueenvastaisen luonteensa kieltäytymällä alistumasta konferenssin päätöksiin.

Lopputuloksena kaikki opportunistit jäivät tosiasiallisesti puolueen ulkopuolelle. Puolueen puhdistuminen opportunisteista lujitti sitä, teki sen kurinalaisemmaksi ja taistelukykyisemmäksi, todella yhtenäiseksi. Niin kuin vain jyrkevä tammi vain vahvistuu siitä, että leikataan ajoissa pois sen kuivuneet oksat, niin myös työväenluokan puolue lujittui ja voimistui menševikkien erottamisen seurauksena. Bolševikit olivat vieneet taistelunsa opportunistia vastaan lopulliseen päätökseen — saaneet menševikit karkotetuksi puolueesta, millä oli valtavan suuri merkitys niin Venäjän demokraattisen kuin sosialistisenkin vallankumouksen voiton kannalta.

Konferenssi omisti runsaasti huomiota taktiikan kysymyksille. Se totesi joukkojen mielialan vallankumouksellistuvan yhä enemmän. Tämän johdosta konferenssi teki useita päätöksiä, jotka koskivat uudentyypisen proletaarisen puolueen rakennustyön tulevia tehtäviä sekä maan vallankumouksellisen nousun johtamista. Proletariaatin tuli toimia johtajana, joka ohjaisi talonpoikaistoa demokraattisessa vallankumouksessa. Tärkeimmiksi ajantunnuksiksi esitettiin minimiohjelman vaatimukset: demokraattinen tasavalta, kahdeksan tunnin työpäivä ja tilanherrojen kaikkien maiden konfiskointi. Puolueen tehtävänä oli saada kaikki demokraattiset ainekset hyväksymään nämä ns. „kolme valasta” omiksi vaatimuksikseen, tehdä niistä kansanvallankumouksen tunnuksia. Näissä merkeissä puolue aloitti vaalitaistelun IV Valtakunnanduuman vaalien edellä.

Erytisessä päätöslauselmassa „Sosialidemokraattien tehtävistä taisteltaessa nälänhätää vastaan” osoitettiin, että puoluejärjestöjen tulee selittää talonpojille nälänhädän ja tsaarivallan

politiikan välinen syy-yhteys sekä kääntää nälänhädän synnyttämä joukkojen suuttumus järjestyneeksi taisteluksi tsaristista monarkiaa vastaan. Konferenssi kehotti puoluejärjestöjä lujittamaan olevia ja perustamaan uusia illegaalisia soluja, joiden ympärille on luotava laaja erilaisten legaalisten työväenyhdistysten verkko.

Silloisista Venäjällä toimineista poliittisista puolueista vain bolševikkipuolueella oli toimintaohjelma, joka kokonaisuudessaan vastasi työväenluokan ja koko kansan etuja.

Konferenssi käsitteli niin ikään kansainvälisiä kysymyksiä. Erityisessä päätöslauselmassa tähdennettiin, että Kiinan kansan vallankumouksellisella taistelulla on yleismaailmallinen merkitys, sillä se oli tuova vapauden Aasialle ja järkyttävä eurooppalaisen porvariston herruutta. Konferenssi tuomitsi Englannin imperialismin ja Venäjän tsarismin anastuspolitiikan, jota ne harjoittivat Iranissa. Konferenssin edustajat lähettivät tervehdyksensä Saksan sosialidemokraateille sen huomattavan voiton johdosta, jonka nämä olivat saavuttaneet valtiopäivävaaleissa. Näissä konferenssin päätöksissä heijastuivat proletaarisen internationalismin periaatteet.

Erittäin merkityksellinen oli konferenssin suorittama Keskuskomitean vaali. Asia oli nimittäin siten, että VSDTP:n V edustajakokouksessa valittu Keskuskomitea oli menševikkien hajotustoiminnan seurauksena tosiasiallisesti lakannut toimimasta. Vuoden 1910 tammikuussa pidetyn täysistunnon jälkeen Keskuskomitea ei ollut kokoontunut kertaakaan. VSDTP:ltä puuttui siis virallinen johtava keskuselin.

Puolueen ylimpänä elimenä konferenssi valitsi VSDTP:lle arvovaltaisen Keskuskomitean, jonka johtoon tuli V. I. Lenin. Keskuskomiteaan valittiin puolueen paikallisjärjestöissä toimivia työntekijöitä, jotka olivat karaistuneet taantumuksen raskaina vuosina ja osoittaneet vallankumouksellista miehuullisuutta ja horjumattomuutta. Keskuskomiteaan valittiin mm. V. I. Lenin, F. I. Gološtšekin, G. K. Ordžonikidze, S. S. Spandaran. Keskuskomitea kutsui jäsenekseen J. V. Stalinin ja vahvisti Keskuskomitean varajäseniksi A. S. Bubnovin, M. I. Kalininin, J. D. Stasovan ja S. G. Saumjanin siltä varalta, jos joku KK:n jäsenistä joutuisi vangituksi. Myöhemmin Keskuskomitea kutsui jäsenikseen G. I. Petrovskin ja J. M. Sverdlovin.

VSDTP:n Prahan konferenssi esitti huomattavan tärkeää osaa bolševikkien puolueen, uudentyyppisen puolueen rakentamisessa. Se oli *yhteenveto* kokonaisesta historiallisesta vaiheesta, bolševikkien taistelusta menševikkejä vastaan, ja *varmist*i bolševikkien *voiton*, uskoi heidän käsiinsä VSDTP:n lipun. Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue ja sen johtoelin, Keskuskomitea, vapautuivat ryhmäkuntalaisuudesta. Tällä seikalla oli hyvin tärkeä merkitys puolueen kehityksen kannalta samoin kuin puolueen vallankumoustaistelussa omaaman vaikutuksen

tehostamisen kannalta. Arvostaessaan Prahan konferenssin päätöksiä V. I. Lenin kirjoitti v. 1914:

„Vuodesta 1912 lähtien, jo yli kahteen vuoteen, Venäjän järjestyneiden marxilaisten keskuudessa *ei ole ollut* ryhmäkuntalaisuutta, ei ole kiistelty taktiikasta *yhteisissä* järjestöissä, yhteisissä *konferensseissa* eikä edustajakokouksissa. On tapahtunut *täydellinen* pesäero likvidaattorien ja puolueen välillä, joka tammikuussa 1912 julisti virallisesti, että likvidaattorit *eivät* kuulu tähän puolueeseen” (Teokset, 20. osa, s. 321).

Konferenssin merkitys puolue-elämässä oli valtava. Puolueen paikallisjärjestöt tiivistivät rivejään konferenssin päätösten pohjalla. Konferenssin ansiosta puolue lujittui yleisvenäläisenä järjestönä. Opportunismien painolastista vapautuminen teki puolueen kykeneväksi johtamaan uudeksi mahtavaksi nousuksi muodostuvaa joukkojen vallankumouksellista taistelua.

V. I. Lenin kirjoitti vuoden 1912 alussa Gorkille Prahan konferenssin tuloksista:

„Vihdoinkin onnistui likvidaattoriheittiöiden vastustuksesta huolimatta luoda uudelleen puolue ja sen Keskuskomitea. Luulen Teidänkin iloitsevan tästä yhdessä meidän kanssamme” (Teokset, 35. osa, s. 1).

Prahan konferenssilla on tärkeä sijansa kansainvälisen työväenliikkeen historiassa.

II Internationalen puolueiden rappeutuminen oli yhä ilmeisempää. Vallankumousmiesten taistelu opportunisteja vastaan kansainvälisessä työväenliikkeessä muodostui entistä kärkevämmäksi ensimmäisen maailmansodan edellä. Venäläiset bolševikit osallistuivat tarmokkaasti tähän taisteluun. V. I. Lenin esiintyi päättävästi opportunisteja vastaan II Internationalen kongressissa Stuttgartissa (v. 1907) ja Kööpenhaminassa (v. 1910), Kansainvälisen sosialistisen toimiston istunnoissa, lehdistössä. Bolševikit tukivat Saksan, Italian, Hollannin ja muiden maiden vasemmistolaisia, auttoivat heitä tiivistämään rivejään ja yhdistymään.

II Internationalen puolueisiin kuuluneet vallankumousmiehet eivät kuitenkaan käsittäneet vielä silloin täydellisesti, miten vaarallista opportunisti oli, eivätkä taistelleet johdonmukaisesti ja päättäväisesti työväenliikkeeseen tunkeutuneita porvariston asiamiehiä vastaan. Bolševikkien voitto menševikeistä sai sen vuoksi kansainvälisen merkityksen. Karkottamalla menševikit puolueesta bolševikit näyttivät muiden sosialidemokraattisten puolueiden vallankumouksellisille aineksille, että opportunistimia vastaan pitää taistella leppymättömästi ja tämän taistelun lopputuloksena on oltava täydellinen järjestöllinen pesäero opportunistista.

3. Bolševistinen „Pravda” („Totuus”) lehti. Bolševikkien edustajaryhmä IV Valtakunnanduudessa

Prahan konferenssin julkilausuma vallankumouksellisen nousun lähenemisestä sai vahvistuksensa jo kolmen kuukauden kuluttua. Siperiassa Lena-joen kultakaivannoilla tapahtunut verinäytelmä muodostui sysäykseksi, joka muutti joukkojen vallankumouksellisen mielialan vallankumoukselliseksi nousuksi.

Lenan kultakaivannot olivat englantilaisten kapitalistien omistuksessa, heidän yhtiökumppaneinaan oli venäläisiä kapitalisteja, hallitsijasuvun jäseniä ja ylhäisiä tsaarin virkamiehiä. Omistajat saivat joka vuosi suunnattomia, aina seitsemään miljoonaan ruplaan nousevia voittoja. Tuolla kaukana Siperian taigassa kapitalistit ja heidän apurinsa käyttäytyivät erikoisen häikäilemättömästi — työläisille maksettiin nälkäpalkkaa ylettömän raskaasta työstä, heitä ruokittiin pilaantuneilla elintarvikkeilla, heidän vaimoilleen ja tyttärilleen tehtiin väkivaltaa. Jaksamatta enää sietää hirvittävää sortoa työläiset julistivat lakon. He toimivat yksimielisesti ja esittivät järjestyneesti vaatimuksensa. Mutta kaikki heidän vaatimuksensa torjuttiin röyhkeästi. Yksinpä sellainenkin vaatimus, että isäntien pitäisi kohdella työläisiä siivosti, leimattiin „poliittiseksi rikokseksi”. Huhtikuun 4. p:nä 1912 sotaväki avasi santarmiupseerin käsystä tulen kohti rauhallista työläisjoukkoa, joka oli menossa neuvottelemaan yrityksen johdon kanssa. Surmattuja ja haavoituneita oli alun kuudetta sataa.

Tieto Lenan verilöylystä levisi nopeasti yli koko maan ja herätti vihaa työläisten sydämessä. Puhkesi suuria joukkolakkoja, pidettiin mielenosoituksia, kansankokouksia. Bolševistinen „Zvezda” lehti antoi liikkeelle tunnukset. Totuuden kirkaalla valolla se hälvensi valheen samean usvan, johon porvarillinen lehdistö yritti verhota tsaarivallan verisen rikoksen. Poliisi takavarikoi niinä päivinä kaikki „Zvezdan” numerot, mutta osa painoksesta joutui kuitenkin työläisten käsiin. Duuman sosialidemokraattinen ryhmä teki Lenan verilöylyn johdosta välikysymyksen tsaarin hallitukselle. Tsaarin ministerin Makarovin julkea vastaus: „Näin on ollut ja näin tulee olemaan!” kiihdytti vielä enemmän työläisiä. Lenan joukkomurhan johdosta järjestettyihin vastalausejakoihin osallistui noin 300 tuhatta työläistä. Sitten seurasivat vapunpäivän lakot, joissa oli mukana 400 tuhatta työläistä. V. I. Lenin totesi, että vuoden 1912 vallankumouksellinen nousu oli lakkoliikkeen laajuuden kannalta vuoden 1905 veroinen.

Lenan tapahtumien aikoihin ilmeni erikoisen tuntuvasti, mitä legaalinen sanomalehti merkitsee työväenluokalle. „Zvezda” oli valveutuneille työläisille tarkoitettu viikkolehti. Puolue kaipasi mahdollisimman laajojen työväenjoukkojen tarpeita palvelevaa joka päivä ilmestyvää sanomalehteä. Työläiset yhtyivät

yksimielisesti auttamaan bolševikkien kehotuksesta sellaisen lehden perustamista keräämällä varoja niukoista palkkatuloistaan.

Huhtikuun 22. (toukokuun 5.) pnä 1912 ilmestyi Pietarissa bolševistisen „Pravda” lehden ensimmäinen numero. Se oli Venäjän työväenjoukkojen marxilainen päivälehti. „Pravdan” ensimmäistä ilmestymispäivää—toukokuun viidettä—on vuodesta 1914 alkaen vietetty työväenlehdistön juhlapäivänä.

„Pravda” oli puolueen yleisvaltakunnallinen legaalinen äänenkannattaja, ja se esitti varsin tärkeää osaa työväenluokan elämässä.

Työväenliikkeessä alkaneen nousun ja „Pravdan” ilmestymisen yhteydessä Keskuskomitean Ulkomainen byroo siirtyi V. I. Leninin johdolla Krakoviin, lähemmäksi Venäjää. „Pravda” oli uudentyyppinen legaalinen työväenlehti. Sellaisen lehden julkaiseminen ei ollut helpoimpia tehtäviä. V. I. Lenin kiinnitti „Pravdaan” erittäin paljon huomiota. Hän pyrki siihen, että lehteä toimitettaisiin vallankumouksellisessa taisteluhengessä, arvosteli sitä ankarasti sellaisten artikkelien julkaisemisesta, joista puuttui tarpeellista selvyyttä periaatteellisissa kysymyksissä. V. I. Lenin julkaisi „Pravdassa” ennen vallankumousta yli 250 puolueen toimintaa ja politiikkaa suuntaavaa artikkelia. Toimituksen jäsenenä ja lehden aktiivisina avustajina toimivat eri aikoina N. N. Baturin, D. Bednyi, K. S. Jeremejev, N. K. Krupskaja, V. M. Molotov, M. S. Olminski, N. I. Podvoiski, N. G. Poletajev, K. N. Samoiloa, J. M. Sverdlov, N. A. Skrypnik, J. V. Stalin. Puolueen parhaat voimat avustivat „Pravdaa”. A. M. Gorki julkaisi siinä kirjallisia tuotteitaan.

Bolševistinen „Pravda” oli pysyvänä siteenä yhdistämässä puoluetta laajoihin työväenjoukkoihin. Lehden jokaisessa numerossa julkaistiin kymmeniä työläisten kirjeitä. Niissä kerrottiin työläisten raskaasta, valottomasta elämästä, esitettiin konkreettisia esimerkkejä poliisimielivallasta ja työnantajien harjoittamasta painostuksesta. Nämä kirjeet muodostuivat ankaraksi syytöskirjelmäksi tsaristista järjestelmää ja kapitalistista komentoa vastaan. Runsaat kaksi vuotta kestäneenä ajanjaksona „Pravdassa” julkaistiin yli 17 tuhatta työläisten kirjettä. Lehden ympärille muodostui lukuisa armeija työläiskirjeenvaihtajia, jotka horjumattomina ja miehuullisina välittivät leniniläisiä aatteita ja bolševistisiä tunnuksia joukkojen keskuuteen.

Työväenluokan lakkotaistelun järjestämisessä „Pravda” esitti erittäin huomattavaa osaa. Lehden joka numerossa kerrottiin eri teollisuuslaitoksissa puhjenneista lakoista. „Pravda” julkaisi noin 10.000 lakkoutusta. Päivittäiset lakkoselostukset muodostuivat todelliseksi tilannetiedotuksiksi työn ja pääoman väliseltä rintamalta. Ne liittyivät työläisjoukkoja lujemmin yhteen ja innostivat heitä voimistamaan luokkataistelua. „Pravda” muotoili työläisten vaatimukset, järjesti muiden teollisuuslaitosten

ja kaupunkien työläiset auttamaan lakkolaisia, veti mukaan taisteluun yhä uusia työväenkerroksia. „Pravda” kasvatti työväenjoukkoja luokkasolidarisuuteen. „Pravda” oli taistelevan proletariaatin sieluna.

„Pravda” nautti suunnatonta arvovaltaa työväenluokan keskuudessa. Työläiset näkivät sen omaksi sanomalehdekseen, etujensa horjumattomaksi puolustajaksi. „Pravda” sai vastaanottaa Venäjän kaikilta ääriiltä lämpimän rakkauden ja sydämelisen kiittollisuuden osoituksia. Työläiset kertoivat rajattomasta valmeudestaan tukea omaa lehteään. „Pravda” levisi jopa 40 tuhannen kappaleen painoksina samaan aikaan, kun likvidatorien sanomalehti „Lutš” pääsi hädin tuskin 16 tuhanteen kappaleeseen. Bolševistisen lehden osalle tuli neljä viidesosaa niistä varojen keräyksistä, joita työläiset suorittivat keskuudessaan työväenlehdistön hyväksi. Vuoden 1914 kesään päästäessä Venäjällä oli 924 paikkakunnalla „Pravdan” tilaajia, jotka levittivät sen aatteita joukkoihin.

„Pravda” omisti paljon huomiota talonpoikaistolle. Lehdessä oli erityinen osasto otsikoituna „Talonpoikaiselämää” ja siinä julkaistiin talonpoikien kirjoituksia melkein kaikista Euroopan-Venäjän sekä monista Siperian kuvernementeista. Talonpojat kertoivat näissä kirjeissään yksinkertaisesti ja koruttomasti loputtomasta puutteestaan, tilanherrojen harjoittamasta sorrosta ja kulakkien velkaikkeestä.

„Pravda” julkaisi monta kymmentä talonpoikaiselämän eri puolia käsittelevää Leninin artikkelia. Talonpoikien asema, V. I. Lenin kirjoitti, on likipitäen seuraava: runsaat kaksi tuhatta desjatiinaa omistavan tilanherran ympärillä elää kolmisensataa talonpoikaisperhettä, jotka viljelevät ikivanhojen menetelmin keinoa ja ehdytettyä maataan. Tämä tilanherrojen suurmaanomistus on pohjimmaisena syynä talonpoikien köyhyyteen ja nälänhätään. „Pravda” osoitti talonpojille, että he voivat vapautua velkaorjuudesta vain taistelemalla työväenluokan johdolla tsaaria ja taantumuksellisia tilanherroja vastaan.

Huomattava osa puolueen organisatorisesta työstä oli keskitynyt „Pravdan” toimitukseen. Siellä järjestettiin kohtaustilaisuuksia paikallisten puoluesolujen edustajien kanssa, sinne toimitettiin tietoja tehtaisissa suoritetusta puolue työstä, sieltä lähetettiin puolueen Pietarin komitean ja Keskuskomitean toimintaohjeita. „Pravda” auttoi muodostamaan uusia puoluejärjestöjä teollisuuslaitoksiin.

Tsaarivalta näki, että „Pravda” oli pelottava vallankumouksellinen voima, ja yritti kaikin keinoin tehdä lopun sen julkaisemisesta. Mutta työläiset tukivat sinnikkäästi lehteään. Lehden joutuessa takavarikoitavaksi poliisit saivat tavallisesti käsiinsä vain osan painoksesta, sillä lehdet oli jo ajoissa jaettu työväenkortteleihin. Lehti sai suuria sakkotuomioita, mutta työläiset keräsivät tarvittavat summat kopeekka kopeekalta. Silloin tsaar-

rin viranomaiset turvautuivat „Pravdan” lakkauttamisiin. Lehti lakkautettiin kahdeksan kertaa, mutta se alkoi ilmestyä jälleen toisennimisenä: „Rabotšaja pravda” („Työväen totuus”), „Severnaja pravda” („Pohjolan totuus”), „Pravda truda” („Työn totuus”), „Za pravdu” („Totuuden puolesta”), „Proletarskaja pravda” („Proletaarin totuus”), „Putj pravdy” („Totuuden tie”), „Rabotši” („Työmies”), „Trudovaja pravda” („Raatajan totuus”). Bolševistinen „Pravda” syntyi siten uudelleen kerran toisensa jälkeen ja sen taistelukutsu kaikui jälleen työväen-kortteleissa.

„Pravda” oli todellinen työväenlehti. Vain työläisten tuke-
mina bolševikit saattoivat toteuttaa rohkean suunnitelmansa —
ryhtyä mustasotnialaisen poliisikomennon vallitessa julkaise-
maan legaalista päivälehteä, joka toimi illegaalisen puolueen
äänenkannattajana ja kasvatti työväenjoukkoja johdonmukaisen
vallankumouksellisuuden hengessä.

„Pravdan” merkitys bolševikkipuolueen ja vallankumouksen
historiassa on tavattoman suuri. Bolševikkeja sanottiin siihen
aikaan pravdalaisiksi. „Pravda” kävi väsymättä taistelua oppor-
tunisteja, työväenliikkeeseen tunkeutuneita porvariston asiamie-
hiä vastaan, paljasti heidän petturimaisen toimintansa, kasvatti
työläisiä vallankumouksellisen marxilaisuuden hengessä. Se
kasvatti kokonaisen sukupolven vallankumouksellisia työläisiä,
satoja tuhansia tietoisia ja uhrautuvia vallankumoustaistelijoita,
työväenluokan asian puolustajia, kansan etujen puolustajia.
„Pravda” myötävaikutti osaltaan siihen, että puolue kasvoi
huomattavasti, sen rivit tiivistyivät ja sen joukkoyhteydet
lujittuivat.

Puolueen toisena yleisvaltakunnallisena legaalisenä elimenä
oli IV Valtakunnanduuman bolševistinen edustajaryhmä.

Duuman edustajien vaalit suoritettiin vuoden 1912 syksyllä
tilanteessa, joka oli työläisille hyvin vaikea. Poliisi vainosi hil-
littömästi valveutuneita työläisiä ja turvautui mitä julkeimpiin
väärennyksiin, estääkseen työväenluokan saamasta edustajiaan
duumaan. Mustasotnialaiset ja liberaalit tekivät usein liiton
keskenään sosialidemokraattien ehdokasta vastaan. Likvidaat-
torit yrittivät hajottaa proletariaatin rivejä.

Vaalilaki turvasi työväenkuurian edustajan valitsemisen
ainoastaan kuudessa teollisuuskubernementissa: Pietarin, Mos-
kovan, Vladimirin, Kostroman, Jekaterinoslavin ja Harkovin
kubernementissa. Vaalit toimitettiin siten, että työläiset valitsi-
vat kokouksissa valtuutettujaan, jotka vuorostaan valitsivat
valitsijamiehet, ja nämä asettivat edustajaehdokkaan työväen-
kuuriasta. Mutta varsinainen edustajan vaali toimitettiin koko
kubernementin valitsijamiesten vaalikokouksessa, missä mää-
räsvalta oli tilanherroilla ja kapitalisteilla. Työväenkuuriasta
piti asettaa vain yksi ehdokas, jos mieli saada puolueen edusta-
jan varmasti valituksi. Yksikin yliloikkari saattoi pilata koko

asian, koska mustasotnialaiset olisivat silloin valinneet nimenomaan hänet eivätkä suinkaan työväen valitsijamiesten asettama ehdokasta. Sen vuoksi bolševikit pyrkivät viemään työväen valtuutettujen kokouksissa läpi päätöksen, joka velvoitti jokaista valitsijamiestä kieltäytymään omasta ehdokkuudestaan puolueen ehdokkaan hyväksi.

Virkavallan esteistä huolimatta puolue ryhtyi joukkojen keskuudessa laajaan poliittiseen työhön minimiohjelman vaatimusten pohjalla sitoen ne sosialismin puolesta käytävän taistelun asettamiin tehtäviin. Bolševikkien kanta esitettiin V. I. Leninin kirjoittamassa vaaliohjelmassa. Sen pohjalta paikalliskomiteoissa laadittiin työläisten evästyksyet omalle edustajalle. „Pravda” kehotti työläisiä äänestämään lujia ja johdonmukaisia työläisdemokraatteja, so. bolševikkeja. „Pravda” paljasti kadetit ja leimasi häpeällä likvidaattorit.

Tsaarin hallitus seurasi huolestuneena bolševikkien menestystä vaalitaistelussa. Se yritti murtaa työläisten taistelutahdon ennen kaikkea pääkaupungissa ja peruutti valtuutettujen vaalit Pietarin monissa suurissa tehtaissa. Silloin sata tuhatta työläistä ryhtyi Pietarin bolševikkikomitean kehotuksesta lakkoon, ja tsaarivallan oli pakko perääntyä — sen piti peruuttaa määräyksensä ja vieläpä laajentaa vaaleihin osallistuvien teollisuuslaitosten luetteloa. Pietarissa saavutettu voitto siivitti muidenkin paikkakuntien työläisiä.

Kaikissa kuudessa tärkeimmässä teollisuuskubernementissa, joihin oli keskittynyt neljä viidesosaa Venäjän proletariaatista, valittiin edustajiksi bolševikkeja. Tämä loistava voitto todisti kaunopuheisesti sitä, että työväenluokan enemmistö seurasi bolševikkien puoluetta. Duumaan tulivat valituiksi A. J. Badajev, M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov, N. R. Šagov, R. V. Malinovski (viimeksi mainittu paljastui myöhemmin provokaattoriksi). Paitsi bolševikkeja duumassa oli seitsemän ei-teollisuuskubernementeissa valittua menševikkiä.

Tsaarin duumassa bolševikkiedustajat ajoivat rohkeasti puolueen kantaa kansan elämän kipeimmissä kysymyksissä. He lausuvat julki totuuden työläisten vaikeasta asemasta, talonpoikain tarpeista, kansallisesta sorrosta, siitä, että työtätekevät tarvitsevat ehdottomasti vapaan koululaitoksen, että tsaarin hallitus varustautuu voimaperäisesti sotaan.

Välikysymykset muodostuivat bolševikkien käyttäminä IV duumassa vielä terävämmäksi aseeksi kuin III duuman aikana. Välikysymyksen esittämiseen tarvittiin sääntöjen mukaana vähintään 30 allekirjoitusta, ja sosialidemokraatteja tukivat tavallisesti trudovikit sekä eräät edistysmieliset edustajat muista ryhmistä. Välikysymyksen aiheeksi otettiin jokin sellainen konkreettinen tapaus kuin ammattiliiton lakkauttaminen, työväenlehden vaino, kaivosonnettomuus, jossakin tehtaassa sattunut räjähdys, lakkolaisten vangitsemiset, poliisien pahoinpitelemän

talonpojan kuolema jne. Täten bolševikkiedustajat saivat tilaisuuden kuvata duuman puhujalavalta poliisimielivaltaa ja työtätekevien hirvittävää riistoa. Työläisedustajien ääni kantautui joukkojen kuuluville ja kiihdytti heidän vihaansa tsaarivaltaa, tilanherroja ja kapitalisteja kohtaan.

Duumassa olevat työväenluokan edustajat laativat kolme lakiehdotusta, joissa esitettiin kahdeksan tunnin työaika, sosiaalivakuutusta ja kansallista tasa-arvoisuutta. Nämä lakiehdotukset julkaistiin „Pravdassa”.

Bolševikkiedustajat eivät rajoittuneet toimimaan vain duumassa. He olivat laajassa toiminnassa duuman ulkopuolella: matkustelivat teollisuusalueilla, kävivät tehtaissa, selostivat työläisten kokouksissa työtään, keskustelivat työläisten kanssa, toimivat „Pravdan” avustajina. He järjestivät avustuksia lakkolaisille toisten teollisuuslaitosten työläisiltä. Edustajat osallistuivat aktiivisesti illegaalisen puolueensa toimintaan, esiintyivät maanlaisissa puoluekokouksissa, auttoivat puolueen paikallisjärjestöjen työtä, suorittivat monenlaisia Keskuskomitean antamia tehtäviä.

Bolševikkien pieni ryhmä oli duumassa jatkuvan ajohadin kohteena. Riehaantuneet mustasotnialaiset häiritsivät yhtenäen bolševikkiedustajia näiden pitäessä purevia paljastuspuheitaan. Puhemies riisti monesti bolševikkipuhujilta puheoikeuden. Edustajaryhmä saavutti miehuullisen käyttäytymisensä ansiosta syvää luottamusta ja suurta arvovaltaa työväenluokan keskuudessa. Bolševikkiryhmä esitti huomattavaa osaa maan poliittisessa elämässä. Myös talonpoikaisjoukot ja sorretut kansallisuudet näkivät työväen edustajassa todellisen puolustajansa. „Me, ryhmä Kazinon kylän talonpoikia, tutustuttuamme työväenlehtien välityksellä Valtakunnanduumassa vallitsevaan tilanteeseen, olemme sitä mieltä, että vain 6 työväen edustajaa ovat tehtävänsä tasalla ja että vain he puolustavat horjumatta ja johdonmukaisesti kaikkien työtätekevien joukkojen etuja. Toivomme teille kaikesta sydämestämme menestystä vaikeassa työssänne. Me olemme kanssanne.” Näin kirjoitti ryhmä talonpoikia, ja heidän suunsa kautta puhuivat joukot.

Puolueen Keskuskomitea ohjasi ryhmän toimintaa. Edustajat kävivät useasti V. I. Leninin luona neuvottelemassa hänen kanssaan. V. I. Lenin kirjoitti alustavasti monet puheet, joita bolševikkiedustajat sitten pitivät duuman puhujalavalta. Puolueen johdolla, kiinteässä yhteydessä joukkoihin, rinnakkaisessa legaalisessa ja illegaalisessa työssä kasvatettiin *uudentyyppinen vallankumouksellinen parlamentaarikko* — työväenluokan todellinen edustaja.

„Pravda”, bolševikkiedustajat ja illegaaliset puoluejärjestöt olivat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Ryhmä teki joulukuussa 1912 välikysymyksen ammattiliittoihin kohdistuneiden vainotomienpiteiden johdosta. „Pravda” ja Pietarin komitea kiinnittivät

koko työväen huomiota tähän ensimmäiseen proletariaatin asemaa koskevaan välikysymykseen. Lehdessä julkaistiin uutisia ammattiliittojen vainoamisesta. Pietarin komitea kehotti illegaalisessa lentolehtisessään työläisiä tukemaan välikysymyksen esittäjiä päivän kestävällä lakolla. Ja samaan aikaan, kun Badajev paljasti duumassa tsaarin viranomaisten teot, useiden suurten tehtaiden työläiset lopettivat työnsä tukien siten yksimielisesti edustajaansa.

Riian „Provodnik” ja Pietarin „Treugolnik” tehtaissa maaliskuussa 1914 oli useita työläisnaisten joukkomyrkytystapauksia. Pietarin komitea levitti työväenjoukkojen keskuuteen vastalauselekkoon kehottavaa maanalaista lentolehtistä. „Pravdassa” julkaistiin runsaasti aineistoa naistyöläisten hirtittävästä riistosta. Bolševikkiryhmä teki asiasta välikysymyksen. Sen edustaja esiintyi duumassa. Lähes 120 tuhatta henkeä osallistui työläisnaisten julman kohtelun johdosta julistettuihin vastalauselekkoihin.

Siten bolševikit yhdistivät taitavasti „Pravdan” ja duumassa olevien edustajiensa toiminnan puolueen illegaaliseen työhön.

4. Puolue joukkojen vallankumouksellisen taistelun kärjessä

Työväenliikkeen kehitys jatkui erittäin voimakkaana. Lakkoihin osallistui v. 1912 alun toista miljoonaa ja v. 1913 1.272 tuhatta työläistä. Taloudellisen ja poliittisen taistelun yhteenpunoituminen synnytti vallankumouksellisen joukkolakon. Työväenluokka siirtyi hyökkäykseen kapitalisteja ja tsaristista monarkiaa vastaan.

Lakoilla oli yleiskansallinen merkitys. Ne herättivät ja nostattivat taisteluun laajat joukot. Vuosina 1910—1914 oli ilmeisesti pienenneltyjen numerotietojen mukaan yli 13 tuhatta talonpoikaismellakkaa. Talonpojat hävittivät tilanherrojen kartanoita ja kulakkien maataloja ottaen omakseen viljat, karjan ja työkaluston. Myös tsaarin armeijassa alkoi olla tyytymättömyyden purkauksia. Heinäkuussa 1912 syttyi Turkestanissa pioneerijoukkojen aseellinen kapina, tammikuussa 1913 puhkesi sotilaslevottomuuksia Kieivissä. Itämeren ja Mustanmeren laivastoissa kypsyi kapina.

Venäjäällä oli alkanut vallankumouksen uusi kasvuvaihe.

Elämä osoitti Prahnan konferenssin linjan aivan oikeaksi. Oli tehtävä yhteenvedot uusissa olosuhteissa tapahtuneen puolueen kokemuksista ja suunniteltava lähimmät tehtävät vallankumouksen valmistelemiseksi. Tämä tehtiin kahdessa Keskuskomitean ja puoluejohtajien yhteisessä neuvottelukokouksessa, joista toinen pidettiin Krakovissa vuoden 1912 joulukuussa ja toinen Poronin-nimisessä kylässä (Krakovin lähellä) vuoden 1913 syyskuussa. Näihin neuvottelukokouksiin osallistuivat

Valtakunnanduuman bolševikkijäsenet sekä Pietarin, Moskovan, Keskisen teollisuusalueen, Ukrainan, Uralin ja Kaukasian puoluejärjestöjen edustajat. Neuvottelukokouksissa, joita johti V. I. Lenin, tehtiin päätökset puolue toiminnan tärkeimmistä kysymyksistä. Neuvottelukokouksissa korostettiin, että puoluejärjestöjen on toimimalla samalla sekä illegaalisesti että legaalisesti järjestettävä entistä laajemmassa mitassa kaikenlaatuisia vallankumouksellisia joukkoesiintymisiä, erittäinkin vallankumouksellisia joukkolakkoja sekä katumielenosoituksia ja saatava talonpojat osallistumaan mahdollisimman yksimielisesti ja yhtäaikaa työläisten kanssa laajoihin vallankumouksellisiin esiintymisiin.

Ainoaksi oikeaksi järjestörakennetyypiksi todettiin illegaalinen puolue, joka koostuu illegaalisista puoluesoluista, joilla on ympärillään kokonainen verkosto legaalisia ja puolilegaalisia työväenyhdistyksiä. Joka tehtaaseen tuli perustaa puoluekomitea aktiivisimmista työläisistä. Jokaiseen legaaliseen työväenyhdistykseen oli perustettava puolue ryhmä, joka johtaisi työtä tiukasti puolueen hengessä.

Proninin neuvottelukokousta koskevassa tiedonannossa Keskuskomitea kirjoitti, osoittaen sanansa puoluejärjestöille:

„Tie on viitoitettu. Puolue on löytänyt toiminnan perusmuodot nykyistä välikautta varten. Uskollisuus vanhaa vallankumouksellista lippua kohtaan on tullut koetelluksi ja todistetuksi uudessa tilanteessa ja uusissa toimintaloissa. Toverit, vaikein aika on jo ohi. On koittamassa uusi aika. Lähenevät mitä tärkeimmät tapahtumat, jotka ratkaisevat synnyinmaamme kohtalon.

Käykäämme siis käsiksi työhön!” („N K P ... p ä ä t ö s l a u s e l m i n a”, I o s a, s. 308).

Proletariaatin menestyksellisen taistelun ehtona oli proletariaatin rivien taisteluhenkinen yhtenäisyys. Krakovissa pidetty Keskuskomitean neuvottelukokous asetti puolueen perustehtäväksi taistella *työväenliikkeen yhtenäisyyden* puolesta ja esitti ohjelauseen, että työläisten itsensä oli rakennettava yhtenäisyys alhaalta käsin pitäen perustana illegaalisen järjestön ja vallankumouksellisen taktiikan tarpeellisuuden tunnustamista.

Ohjelause yhtenäisyyden rakentamisesta alhaaltakäsin vastasi työväenjoukkojen mielialoja. Vuoden 1905 vallankumouksen kokemusten nojalla työläiset olivat tajunneet hajaannuksen vahingollisuuden ja noustessaan nyt uusiin vallankumoustaisteluihin ottivat yhä vaativammin esille kysymyksen yhtenäisyydestä. Tämän suuren periaatteen, proletaarisen armeijan yhtenäisyyden, merkitystä ei kukaan käsittänyt paremmin kuin bolševikit. V. I. Lenin korosti sitä mitä painokkaimmin sanomalla: „Hajallisina työläiset eivät ole mitään. Yhteenliittyneinä

työläiset ovat kaikki kaikessa” (Teokset, 19. osa, s. 518). Proletariaatin yhtenäisyys perustuu luokkaetujen ja -päämäärien yhteisyyteen, luokkakuriin, enemmistön tahdon tunnustamiseen. Selittäessään, miten marxilaisuus käsittää työväenliikkeen yhtenäisyyden, V. I. Lenin kirjoitti:

„Yhtenäisyys on työväenluokalle välttämätön. Yhtenäisyyden saa aikaan vain yhtenäinen organisaatio, jonka päätöksiä kaikki tietoiset työläiset toteuttavat vapaasta tahdostaan eivätkä pakosta. Pohditaan kysymystä, esitetään ja kuullaan erilaisia mielipiteitä, saadaan selville järjestyneiden marxilaisten *enemmistön* katsomus, esitetään tämä katsomus päätöksessä, joka tehdään ilman enemmistön läsnäoloa, täytetään tunnollisesti tuota päätöstä — juuri tätä sanotaan kaikkialla maailmassa, kaikkien järkevien ihmisten keskuudessa *yhtenäisyydeksi*. Ja tällainen yhtenäisyys on työväenluokalle äärettömän kallis, äärettömän tärkeä” (Teokset, 19. osa, s. 518).

Työväenluokan yhtenäisyys on ennen kaikkea aatteellisesti poliittista yhtenäisyyttä. Se ei ole mahdollista ilman työväen järjestöjen ja ensi kädessä proletariaatin poliittisen järjestön, puolueen, yhtenäisyyttä. Likvidaattorit ja trotskilaiset rikkoivat tätä yhtenäisyyttä käyttäen hajotustoimintansa verhona valheellista „yhtenäisyys”-tunnusta. Sen vuoksi oli paljastettava se huijarimainen peli, jota he harjoittivat tämän suuren tunnuksen varjolla, ja naulittava heidät häpeäpaaluun yhtenäisyyden hävittäjinä.

Likvidaattorit esiintyivät yhä avoimemmin illegaalista puoluetta vastaan, parjasivat vallankumouksellisia „maanalaisia” ja agitoivat „julkisen” puolueen perustamisen puolesta. He tekivät pilkkaa työläisten sankarillisesta lakkotaistelusta nimittäen sitä „lakkoilukiihkoksi”. Heillä oli omat lehtensä ja monin paikoin, mm. Pietarissa, Moskovassa ja Jekaterinoslavissa, myös omia järjestöjä, ns. „aloiteryhmiä”. Likvidaattorit olivat poliisin luvalla perustaneet oikeastaan oman erillisen, joskin järjestöllisesti heikon puolueensa. He pysyttelivät yhä vielä erilaissa legaalisisissa järjestöissä ja vahingoittivat kaikin keinoin työväen yhteistoimintaa.

Bolševikkien erottautumisella itsenäiseksi duumaryhmäksi oli huomattava merkitys taisteltaessa likvidaattoreita vastaan ja työväenliikkeen yhtenäisyyden puolesta. Työväenluokka piti luonnollisesti arvossa parlamenttiedustuksensa yhtenäisyyttä, ja siksi joukot oli saatava ymmärtämään, että bolševikit olivat ottaneet proletariaatin etujen kannalta oikean askelen.

Alussa bolševikit ja menševikit olivat muodostaneet duumassa yhteisen sosialidemokraattisen ryhmän. Tässä ryhmässä syntyi äärimmäisen epänormaali tilanne. Kuusi bolševikkiedustajaa oli valittu duumaan teollisuuskubernementeista, joissa oli

toista miljoonaa työläistä, kun taas seitsemän likvidaattori-menševikkiä oli valittu ei-teollisuuskuvernementeista, joissa työläisiä oli vain 136 tuhatta. Käyttäen kuitenkin hyväkseen satunnaista yhden äänen ylivoimaansa likvidaattorit loukkasivat bolševikkiedustajien alkeellisimpiakin oikeuksia. Tuloksena oli, että työväen mitätöntä vähemmistöä edustaneet likvidaattori-edustajat jättivät työväenluokan valtaenemmistön tahdon kokonaan huomioon ottamatta. Puolue asetti tämän kysymyksen työläisten ratkaistavaksi. Sanomalehtien palstoilla, puoluejärjestöissä ja työväenkokouksissa käytiin kiihvasta väittelyä, jonka tuloksena enemmän kuin kaksi kolmasosaa valveutuneista työläisistä asettui bolševistisen „kuutosryhmän” puolelle. Ja kun bolševikit syksyllä 1913 muodostivat itsenäisen edustajaryhmän, niin työväen enemmistö kääntyi kaikissa asioissa sen eikä likvidaattorien „seitsikon” puoleen. Tämä oli bolševikkien suuri voitto.

Bolševikkien toiminta likvidaattorien „erottamiseksi viroista” legaalisisissa järjestöissä menestyi hyvin. He saivat puolelleen ammattiliitot. Pietarissa bolševikit johtivat melkein kaikkia ammattiliittoja ja ainoastaan konttoriapulaisten, piirtäjien ja farmaseuttien liitot kulkivat likvidaattorien perässä. Kaikki Moskovan ammattiliitot olivat bolševistisiä tai antoivat kannatuksensa bolševikeille. Bolševikit saivat huomattavan voiton Pietarin metallimiesten liitossa: liiton kolmesta tuhannesta jäsenestä vain 150 antoi liittotoimikunnan vaaleissa äänensä likvidaattoreille.

Bolševikit saavuttivat merkittävän voiton myös vakuutus-kampanjassa, so. sairauskassojen vaaleissa. Nämä kassat oli perustettu valtion työväenvakuutuslain nojalla, jonka duuma oli hyväksynyt työläisten painostuksesta. Bolševikkien ja likvidaattorien välillä kehkeytyi ankara taistelu Yleisvenäläisen ja Pietarin vakuutuslaitosten vaaleissa. „Pravda” julkaisi evästyksen ja ehdokasluettelon. Yli 80 prosenttia työläisten valitsemista valtuutetuista oli pravdalaisia.

Työväenluokka ryhmittyi bolševikkien lipun ympärille. Hyökkiäilyt maanalaista vallankumouksellista puoluetta vastaan eivät saaneet työläisten kannatusta, ja siksi bolševismin viholliset turvautuivat uuteen manööveriin. Trotski ryhtyi „yhdistämisen” varjolla kyhäämään blokkia erilaisista bolševismille vihamielisistä ryhmistä. Tekeytyen muka „ryhmäkuntiin kuulumattomiksi” trotskilaiset petkuttivat työläisiä mitä häpeämättömimmällä tavalla ja vaikeuttivat siten likvidaattorien paljastamista. Sen vuoksi he olivat vielä vahingollisempia kuin ilmeiset likvidaattorit.

Trotski kutsui vuoden 1912 elokuussa koolle konferenssin, jossa bolševisminvastainen blokki varsinaisesti muodostettiin. Blokin opportunistinen luonne ilmeni selvästi konferenssin hyväksymästä toimintaohjelmasta, jossa ei ollut lainkaan

sellaisia vaatimuksia kuin demokraattinen tasavalta, tilanherrojen maiden konfiskointi talonpoikien hyväksi ja kansakuntien itsemääräämisoikeus. Yritys, jonka tarkoituksena oli luoda Venäjälle keskustapuolue tai oikeastaan likvidaattoripuolue, ei saanut työläisten kannatusta. Puolan sosialidemokraatit ja plehanovilaiset kieltäytyivät yhtymästä tähän puolueenvastaiseen blokkiin. Blokista erosivat kohta vperjodilaiset, heitä seurasivat latvialaiset sosialidemokraatit, ja sitten hajaantuivat loputkin. Elokuun blokki hajosi bolševikkien iskuista tosiasiallisesti jo vuoden, puolentoista kuluttua.

Likvidaattorien stolypinilainen „työväenpuolue” oli surkultavassa tilassa, ja Trotskin alullepanema bolševisminvastaisen blokin perustamishanke oli mennyt täydellisesti myttyyn. Tämä johtui ennen muuta siitä, että bolševikit olivat koko ajan käyneet V. I. Leninin johdolla säälimätöntä taistelua opportunistia vastaan, osoittaneet työväenluokalle, miten suurta vahinkoa opportunistit sille aiheuttavat, ja kasvattaneet työväenluokkaa vihaamaan kaikkea opportunistista saastaa. Monia vuosia kestänyt sitkeä taistelu tsaristista poliisimielivaltaa ja kapitalistista sortoa vastaan oli karaissut Venäjän proletariaattia ja kehittänyt siinä erinomaisia vallankumouksellisia taistelukykyjä. Ja kun tilanne maassa kehittyi vallankumoukselliseksi, työläiset nousivat uuteen vallankumoukseen ja käänsivät suuttuneina selkänsä likvidaattoreille sekä heidän trotskilaisille myötäveisajilleen, jotka kehottivat luopumaan vallankumoustaistelusta. Tuloksena oli, että bolševikit valloittivat puolelleen proletariaatin valtaenemmistön, neljä viidesosaa valveutuneista työläisistä. Bolševikkien onnistui luoda työväenliikkeen yhtenäisyys ennen kaikkea siksi, että he saivat säilytetyksi puolueen yhtenäisyyden erottamalla opportunistit.

Nousun vuosina muodostui kärkeväksi kysymykseksi työväenliikkeen *kansainvälinen yhtenäisyys*. Porvaristo pyrki hajottamaan työväenluokan voimia myös kansallista linjaa. Sekä sortavaan kansakuntaan kuuluvien työläisten että sorrettuihin kansakuntiin kuuluvien työläisten luokkataistelun yhdistäminen oli monikansallisella Venäjällä äärimmäisen tärkeä. Mustasotnia-laisen šovinismin riehunta ja nationalismin kasvu kaikkien kansakuntien porvariston keskuudessa oli luonteenomaista vallankumouksen jälkeisille vuosille. Nationalistiset tendenssit työväenliikkeessä voimistuivat. Likvidaattorit ja trotskilaiset hyökkäilivät kiukkuisesti puolueen kansallisuusohjelmaa vastaan. Kaikki tämä saattoi työväenliikkeen johdonmukaisen luokkaluonteen ja taisteluhenkisen yhtenäisyyden vaaranalaiseksi.

Oli luonnollista, että kansallisuuskysymyksellä oli varsin näkyvä sija puolueen työssä. Krakovissa ja Poroninissa pideytyissä Keskuskomitean neuvottelukokouksissa hyväksyttiin erityiset päätökset tästä kysymyksestä. V. I. Lenin kehitti ja perus-

teli marxilaista ohjelmaa kansallisuuskysymyksessä ja puolueen kansallisuuspolitiikkaa artikkeleissaan „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä” ja „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta”. Huomattava sija marxilaisessa kirjallisuudessa on J. V. Stalinin teoksella „Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys”.

V. I. Lenin selitti, että *porvarillinen nationalismi* ja *proletaarinen internationalismi* ovat kaksi sovittamattoman vastakaista maailmankatsomusta. Nationalisti asettaa kaiken yläpuolelle ahtaasti kansalliset edut, internationalisti sitä vastoin työläisten kansainvälisen luokkasolidarisuuden.

V. I. Lenin kirjoitti, että kansallisuuskysymys on osa yleisestä vallankumouskysymyksestä. Sikäli kuin kansallisrauha on kapitalismin vallitessa mahdollinen, se on toteutettavissa ainoastaan johdonmukaisen, täysin demokraattisen tasavaltaisen valtiojärjestelmän aikana. Venäjän täysdemokratisoimiseksi tarvitaan voitokasta porvarillis-demokraattista vallankumousta. Vallankumousta ajatellen bolševikit vaativat ohjelmassaan kansojen itsemääräämisoikeutta, s.o. oikeutta eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen; alueellista autonomiaa niille kansoille, jotka haluavat syystä tai toisesta jäädä kyseessä olevan valtion yhteyteen; kaikkien kansojen ja kielten täydellistä tasa-arvoisuutta, sellaisen perustuslain liittämistä valtiosääntöön, joka kumoaisi kaikkinaiset jonkin yhden kansakunnan etuoikeudet ja tekisi lopun kaikkinaisista vähemmistökansallisuuksien oikeuksien rajoituksista.

Tällainen kansallisuusohjelma on auttava työväenluokkaa taistelemaan menestyksellisesti sosialismin puolesta. Proletariaatin edut sen taistellessa kapitalismia vastaan vaativat mitä kiinteintä kaikkien kansakuntien työläisten yhtenäisyyttä, heidän yhdistymistään yhteisiin proletaarisiin järjestöihin. Pienimmänkin kansallisen epäluuloisuuden häivyttämiseksi työväenluokan on pyrittävä kansakuntien täydelliseen tasa-arvoisuuteen, koska vain sillä pohjalla voidaan luoda proletariaatin luokkataistelulle välttämätön toverillinen yhtenäisyys. Kansakuntien itsemääräämisoikeutta vaativa ohjelmatunnus on voimakas ase työläisten internationalistisessa kasvatuksessa ja sorrettujen kansallisuuksien yhdistämisessä proletariaatin ympärille. V. I. Lenin kirjoitti, että puolueen kansallisuusohjelman sisältö on lyhyesti sanottuna seuraava:

„Kansakuntien täydellinen tasa-arvoisuus; kansakuntien itsemääräämisoikeus; kaikkien kansakuntien työläisten yhteenliittäminen — tällaista kansallisuusohjelmaa opettaa työläisille marxilaisuus, koko maailman kokemus ja Venäjän kokemus” (Teokset, 20. osa, s. 446).

Bolševikkien kehittämä kansallisuusteoria oli mitä voimakkain isku nationalismille.

Leniniläisellä kansallisuusohjelmalla oli kansainvälinen merkitys. Se oli suunnattu II Internationalen puolueiden virheellistä teoriaa ja käytäntöä vastaan. Nämä puolueet suhtautuivat halveksuvasti sorrettuihin kansoihin ja tukivat yhä avoimemmin imperialististen saalistajavaltujen siirtomaapolitiikkaa.

Taistellen leppymättömästi vähäisintäkin kansallisuussortoa ja kaikkinaista nationalismia vastaan bolševikit saivat Venäjän eri kansoihin kuuluvat työläiset liittymään yhteen, ryhtymään venäläisten työläisten, työväenliikkeen ydinjoukon ja johtavan voiman, ympärille. Puolueen riveihin liittyi kaikkien kansallisuuksien parhaimmisto. Bolševikkijärjestöt suorittivat eri puolilla maata vallankumouksellista työtä monien eri kansojen työtekevien keskuudessa. Taka-Kaukasian puoluejärjestö oli esimerkki proletaarisesta internationalismista. Se yhdisti eri kansallisuutta olevia työläisiä — venäläisiä, gruusialaisia, armenialaisia, aserbeidžanilaisia.

Bolševikit saavuttivat huomattavaa menestystä kansallisissa sosialidemokraattisissa järjestöissä. Puolan marxilaiset osallistuivat Poroninin neuvotteluun ja kannattivat siinä bolševikkeja. Latvialaisten sosialidemokraattien edustajakokous tuomitsi likvidaattorit. Eestin ja Liettuan marxilaiset julkaisivat legaalisia sanomalehtiä, jotka olivat suuntaukseltaan pravdalaisia.

Työväenluokan puolue, bolševikkipuolue, kasvoi ja lujittui sitä mukaa kuin työväenliike edistyi. Raskaiden taantumusvuosien jälkeen illegaalisuuden aikaisissa vaikeissa oloissa bolševikit loivat *uudelleen joukkopuolueen*, jolla oli luja johto Keskuskomitean sekä KK:n Venäjän-byroon ja Ulkomaisen byroon muodossa, suuri päivälehti ja parlamenttiryhmä, useita aluekomiteoita ja lukuisia kaupunkikomiteoita, puoluesoluja monissa tehtaissa ja puolueryhmiä työväenluokan legaalisisissa järjestöissä. Keskuskomitea piti yhteyttä melkein sataan järjestöön ja ryhmään aina Vladivostokia, Varsovaa, Vologdaa ja Taškentia myöten. Keskuskomitea ja paikalliset puoluejärjestöt reagoivat maan kaikkiin tärkeimpiin tapahtumiin julkaisemalla lentolehtisiä. Jatkuvista vainotoimenpiteistä huolimatta puolue pystyi julkaisemaan „Pravdan” lisäksi vielä legaalisia aikakauslehtiä: „Prosveštšeniže” („Valistus”), „Voprosty strahovanija” („Vakuutuskesymyksiä”), „Rabotnitsa” („Työläisnainen”) ja ohjaamaan useiden ammattiyhdistyslehtien julkaisutoimintaa bolševistisessä hengessä.

Bolševikkipuolue johti proletariaatin taistelua sen kaikissa ilmenemismuodoissa. Puolue oli järjestämässä työläisten „osa-vaatimuksista” käymää taistelua sitoen proletariaatin taloudelliset tarpeet ja poliittiset edut kiinteästi toisiinsa. Puolue opetti työläisiä vastaamaan tsaarivallan kaikkiin huomattaviin mielivaltaisuuksiin ja rikoksiin.

Vappujuhlan, vuoden 1905 Tammikuun 9. pn ja Lenan verilöylyn vuosipäivän vietolla oli erikoinen sijansa proletariaatin

vallankumous- ja luokkahenkisessä kasvatuksessa. Näiden vallankumoustaistelun muistopäivien merkeissä puolue ryhtyi jo ennakkolta laajaan toimintaan joukkojen keskuudessa kehottaen työläisiä järjestämään lakkoja ja mielenosoituksia näinä päivinä. Tsaarin poliisi oli kaikista vainotoimenpiteistään huolimatta voimaton estämään työväenjoukkoja ryhmittymästä bolševististen tunnusten ympärille. Tammikuun 9. p:nä 1913 oli lakossa noin 200 tuhatta ja v. 1914 neljännesmiljoona työläistä; vapunviettoon osallistui v. 1913 420 tuhatta ja v. 1914 runsaat puoli miljoonaa työläistä.

Kaikkialla — lakkoilevien työläisjoukkojen parissa, katumielenosoituksissa, tehtaiden porteilla pidetyissä kansankokouksissa — bolševikit puhuivat, että vallankumous on ainoa ulospääsy tilanteesta ja esittivät tunnuksia, jotka tulkitsivat kansan hartaimpia toiveita: demokraattinen tasavalta, kahdeksan tunnin työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi talonpoikien hyväksi. Tiedot työläisten vallankumouksellisista lakoista ja vallankumouksellisista vaatimuksista kulkeutuivat niin talonpoikien pirtteihin kuin sotilaskasarmeihinkin. Työläisten vallankumouksellinen taistelu oli esimerkki talonpojille, jotka tilanherrojen velkaorjuus oli saattanut epätoivoon, ja oikeudettoman asemansa kuohuttamille sotamiehille. Työväenluokka toimi johtajana, joka kohottaen vallankumouksen lipun valisti ja järjesti kansanjoukkoja vallankumoukseen.

Työväenliike paisui yhä mahtavammaksi. Noin puolitoista miljoonaa työläistä osallistui lakkoihin vuoden 1914 alkupuoliskolla. Lakkoja syntyi herkeämättä. Tammikuun 9. p:n tapahtumien muistopäivän yhteydessä puhjenneita lakkoja seurasivat Pietarin useissa tehtaissa sattuneiden työläisnaisten joukkomyrkytystapausten johdosta syntyneet lakot. Vapunpäivän jälkeen alkoi Bakun työläisten yleislakko. Pietarin, Moskovan ja muiden kaupunkien työläiset nousivat tukemaan heidän miehuullista taisteluaan. Heinäkuun 3. p:nä poliisi avasi tulen joukkokokoukseen kokoontuneita Putilovin tehtaan työläisiä kohti. Tämä veriteko herätti kiivasta suuttumusta kaikkialla maassa. Pietarin komitea kehotti pääkaupungin proletaareja lakkoon. Heinäkuun 4. p:nä ryhtyi lakkoon 90 tuhatta, 7. p:nä 130 tuhatta ja 11. p:nä 200 tuhatta työläistä. Puhkesi mielenosoituksia. Työläiset esittivät vastalauseita tsaarin viranomaisten toimenpiteiden ja sodanuhkan johdosta. Moskovan työläiset julistivat lakon. Pietarissa, Bakussa ja Lodzissa rakennettiin katusulkuja.

Venäjällä elettiin vallankumouksellisen kriisin aikaa. Tilanherrat ja porvaristo moittivat toisiaan taitamattomiksi tukahduttamaan vallankumouksellista paloa. Pogromiartikkelissaan, jolla oli paljonpuhuva otsikko „Badajev hirteen”, mustasotnialaislehti yllytti murhatekoihin työväenliikkeen toimihenkilöitä vastaan. Tsaarin hallitus ryhtyi „poikkeustoimenpiteisiin”.

Pietari muistutti sotilasleiriä. Heinäkuun 8. pnä lakkautettiin „Pravda”. Alkoivat bolševikkien joukkovangitsemiset.

Vallankumouksellisen nousun keskeytti maailmansodan alkaminen.

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Uuden vallankumouksellisen nousun vuosina (1910—1914) bolševikkipuolue oli mitä huomattavin poliittinen voima maan elämässä.

Taistelu, jota bolševikit olivat käyneet leppymättä menševikkejä vastaan työväenliikkeen kaikissa peruskysymyksissä, päätyi siihen, että Prahan konferenssissa menševikit, nämä työväen asian kavaltaajat, karkotettiin VSDTP:sta. Puolueen täydellisellä eroamisella opportunisteista oli mitä suurin merkitys, mitä tuli itsevaltiuden ja kapitalismin kukistumiseen Venäjällä ja kansainvälisen työväenliikkeen tuleviin kohtaloihin. Konferenssi määritteli puolueen poliittisen linjan ja taktiikan vallankumouksellisen nousun kaudeksi.

Murskattuaan kaikenlaiset opportunistit — likvidaattorit, trotskilaiset, nationalistit-uklonistit —, yhdistäen taitavasti toisiinsa legaalisen ja illegaalisen toiminnan bolševikit valloittivat puolelleen työväenluokan enemmistön. Täten puolue oli saavuttanut historiallisen voiton, saanut aikaan yhtenäisyyden työväenliikkeessä. Tämä voitto oli saavutettu käymällä päättäväisesti taistelua työväenliikkeen vapauttamiseksi porvarillisista vaikutuksista ja noudattamalla oikeaa, proletariaatin kaikkien vallankumouksellisten voimien kokoamiseen tähtäävää politiikkaa.

Bolševistinen „Pravda” lehti lujitti ja moninkertaisti puolueen sekä työväenluokan välisiä yhteyksiä. Lehden kasvattama valveutuneiden työläispravdalaisten sukupolvi esitti sittemmin huomattavaa osaa Lokakuun Suuressa sosialistisessa vallankumouksessa ja rakennettaessa sosialismia. Vallankumouksellisen nousun vuosina bolševikkipuolue käytti mestarillisesti legaalista lehdistöä ja parlamentin puhujalavaa joukkojen kasvattamiseksi vallankumouksellisessa hengessä.

Kansallisuuskysymyksellä oli nousukaudella ensiarvoisen tärkeä sija puolueen teoreettisessa ja käytännöllisessä työssä. Aikana, jolloin nationalismin propaganda työväenliikkeessä kävi yhä voimakkaammaksi, bolševikkipuolue oli esimerkki proletariaarista internationalismista. Puolue rakensi järjestönsä pitään periaatteenaan proletariaarista internationalismia ja taisteli väsymättä nationalismia vastaan. Venäjän kansallisten alueiden bolševistiset järjestöt taistelivat nationalistisia puolueita ja virtauksia vastaan ja kasvattivat joukkoja proletariaarisen internationalismin hengessä. Puolueen leniniläinen kansallisuusohjelma ja -politiikka saivat sorretut kansallisuudet vakuuttumaan siitä,

että vain bolševikit ovat niiden etujen ja oikeuksien todellisia puolustajia.

Bolševikkipuolue oppi käyttämään ja käytti taitavasti työväenliikkeen kaikkia taistelu- ja järjestäytymismuotoja. Vallankumouksellisen kriisin kypsyessä maassa puolue oli proletariaatin taistelun johdossa. Bolševikkien johtama työväenluokka ohjasi yleiskansallista vallankumouksellista vapaustaistelua.

Vallankumouksellisen, tosi internationalistisen toimintansa ansiosta bolševikkipuolue oli valmis imperialistisen maailmansodan mitä kovimpiin koettelemuksiin.